

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Az evangélium Krisztusa, mint emberi életeszmény.

Folytatás és vége.

II.

A bibliamagyarázat, mint szó, már magában is azt teszi, hogy ha Bibliából valami tételt példázatot, hasonlatot vagy bármimást, magyarázni akarunk, annak tárgyi vagy személyi vonatkozásában van egy központi megállapítás, tétel, mely tiszta megértés szempontjából is magyarázatra szorul. Így a legelső szükség, hogy a magyarázó lelke lássa tisztán ezen központi tételhez tartozó részeket, vagy bibliai verseket s ezeket összefogva, felolvasva, vegye tárgyalás alá. Mert ha így nem jár el, nem bibliát magyaráz, hanem a saját elképzelését tárja hallgatóságára elé. Kitűnő példa erre éppen a dr. Filep G. által felemlített és kifogásolt bibliai kiszakítás: „Legyetek tökéletesek, mint a ti mennyei atyátok tökéletes”. Ezen szón akad meg: *legyetek*, mert a bibliai szent görög nyelv szerint, itt *léletről* és nem *levésről* van szó, tehát ezen krisztusi utasítást s ez alapon krisztusi életcélunkat, egyedül a görögnyelv alapos értelmezése alapján állapíthatjuk meg. Én pedig a magam lelkének krisztusi látása szerint, abban ismerem fel és mutatom is fel az emberi élet-haladás útját, a hova nézett és mutatott az Úr, az előző versekben — 5₄₃₋₄₈ — a mennyei atya lelkiségét tárva fel földi vonatkozások példájában, ami tisztán látható az összekötő szócskában: — *azért*. „Legyetek *azért*... Fájdalom, — szerintem fájdalom — több jóra való predikációs könyvben láttam, sőt közvetlen előadásban is hallottam, előkelő szónoktól pedig ezt a teksztust így magában fejtegetés tárgyul, persze az illető predikáló elképzelése szerint mutatva fel és ajánlva az isteni tökéletességet. Vagy ezt a krisztusi megállapítást: „ahol van a ti kincsetek, ott van a ti szívetek is”. Ez is kiszakított függelék egy felséges egészről (Máté 6₁₉₋₂₁) és az illető predikáció csak úgy csengett-bongott a szebbnél-szebb szellemes mondatokkal, buzdításokkal, egészen figyelmen kívül hagyva a

krisztusi kiindulást. Nem tartom szerencsétlenségnek, hogy ma már kezdenek elmaradozni ezek a deklamációs predikációk, de még elég távol vagyunk az „élet vizétől”, amelyre első ízben, az igazhitű samáriait figyelmeztette az élet fejedelme, a farizeusi dogma-kutak mérgező vize, sokszor bizony posványa helyett, melyből aki megrészegszik, megbénul tőle teste-lelke mozgása, látása s egyedül a kevélység és gyűlölködés dagasztja máját, mint annak a bizonyos farizeusnak, kiről Krisztusunk tanít, elriasztó példaként.

Meglehetősen ismerem a Krisztus véres keresztjétől kiinduló evangélium terjedési útját, főként azon társadalmi és politikai viszonyokat, a reformációig, melyek közt menekült, bujdosott az a mennyből alászállott lelki fény, mely ha a maga tiszta levegőjében haladhatott volna, főként azok lelkében, kik ápolására, tisztogatására hivattak, bizony nem lett volna a Krisztus tiszta tanítása a dogmák uralmi pusztításának méreganyagává s nekünk is, kesergő magyaroknak, mintegy százados útegyengető Trianon felé! Most is áthorzong lelkemen a Madách felsóhajtása:

„Ah, ép a szent tan mindig átkotok,
Mert addig csürítetek, hegyezítetek,
Hasogatjátok, élesítitek
Míg örülség, vagy békó lesz belőle...

(Ember trag. VII. szín.)

Még Lucifer is szájalomra buzdul ez idézett felsóhajtásában. Jómagam is visszanezve át-tanulmányozott évtizedeim széles mezején, nagy gondnal, nyugodt megfontolással, pillanatig se habozok kinyilvánítani, hogy az emberi élet fejlődése útján, sok-sok akadály között, nem okozott annyi nehézséget, pusztítást, nyomort, testi és lelki özönvizet, mint az önző uralmi indulat dogma-villámokkal világoskodó igazsága! Sok szép, okos tanulmányt átolvasgattam a legkezdetelegesebb sámánizmustól a mai napig dúsan tenyésző hókusz-pókuszokon, a cigánykunyhókon és szalonokon át, az aranyruhás mágusok, indiai szent tehenek ürülekének

kegyszerző használatáig, sok-sok tévelygését az emberi lélek keresésének s ott láttam ólalkodni az uralmat vezető dogmákat.

Sok keserves tépelődés között, csak ránk, Krisztus követőire vonatkozólag, vagy még inkább a magunk háza előtt seperve, mindig abban állapottam meg, hogy lelkésznevelésünknek nem Jézus a központja, nem az evangéliom a vezérfénye. Jézus sok-sok változatban hangsúlyozza, hogy Ő és az ő beszéde „*lélek és élet*”. Saul, ki a „Gamáiel lábainál” dogma-lépcsőkön süllyesztőbe jutott, melyből csak az a mennyei hatalom emelhetette ki, másokat is újjászülő erővel tanuskodik így: „a Krisztus evangéliuma isteni hatalom, minden hívő idvességére”. És ezek mellett a „*bizonyságok jellege*” harmatozza a lelkek isteni erejét, bizony, nem „*a bibliai szent nyelvek*” száraz villámaiban!... Bizony, méltán föltehető az a kegyetlen és megdöbbentő kérdés: mi alapon nevezzük mi magunkat, egyházainkat, országainkat, nemzeteket (már t. i. a megkereszteltet) Krisztus követőinek? Elkezdve a legfőbb hármaskoronás hatalomtól a falusi sekrestyésig? Miről lehet felismerni? eltudva a cifra, vagy egyszerű ceremóniát — ugyan miről? Krisztus így határozza meg a feltűnő egyszerű bizonyságot: „*arról, hogy azok egymást szeretik!*” Ugyan minő sor telnék ki azokból, kik — legelső sorban a dogmák — el mernék mondani Petőfi Hunyady Lászlójával: „Emelj szót ellenem, — Lelkiismeretem — Légy bírám, lépj elő!”

Mindezekből pedig a Saulokat földreverő és új életre támasztó villámfényben az tűnik ki, hogy nem a *szent nyelvekre* van nekünk, főként az isteni kegyelem megértésére és hirdetésére elhivatottaknak, szükségünk, hanem „arra a jobb részre, melyet a Mester szerint Mária választott, mely el nem vétetik őtől”.

Megjegyzem végül, hogy nem „az Isten mélységeinek vizsgálása” ellen van nekem szerény kifogásom, hanem az ellen az üres, fennhéjázó, drágaidőtrabló okoskodások, képzelgések s ezeken alapuló szóharcok ellen, amelyek gyilkos meghasonlásokat támasztanak inkább, mint igaz hitben való épülést.

Főként Pálnak Timótheushoz, Titushoz írt leveleiben oly gyémánttisza utasítások foglaltnak, az ifjúság lelki tisztaságát, felemelkedését, alkotóerejét segítők, hogy ezeknek tiszta megértése, átérzése, felér egy egész könyvtár dogmatudásával.

S most következne, hogy ilyen útra tereljünk lelkésznevelésünket, amelyről azonban én már többiben elmondtam lelkem látása szerinti eszményemet. Igaz, nem sok vizet zavart... pedig a Bethezda forrása is felzavarva fejthette ki gyógyító erejét!...

Andrássy Kálmán.

A debreceni nagytemplom képét viseli az árvabélyeg: igen, templomot építünk azokkal, a szeretet, a kötelesség templomát!

Indítványok.

A Téli Ujság ez évfolyambeli 5-ik és 6-ik számaiban „Mozduljunk meg” címmel cikkek jelentek meg. Ezek a cikkek azt a célt szolgálják, hogy a magyar református néptől induljon ki egy olyan mozgalom, amelyik az egyházi alakulatok útján arra kérje a kormányt, hogy a nagy-péntek megünnepléséről, István király napjának nemzeti ünneppé tételéről és a vasárnapi vásároknak hétköznapra helyezéséről terjesszen törvényjavaslatokat az országgyűlés elé. A Téli Ujságnak ezt a kezdeményezését életrevalónak tartom, különösen két szempontból.

1. Közismert dolog, hogy minden gyülekezetünkben sokan vannak olyanok, akik Istenről nem akarnak tudni és nem keresik a lehetőséget, hogy róla halljanak. Nagyon helyes dolog éppen ezért az, ha a fentjelzett indítványokhoz aláírásgyűjtendő, komolyan gondolkozó egyháztagok felkeresik az ilyeneket is és szólnak nekik Istenről. Az nem nagy szerencsétlenség, ha egyik-másik nem ír alá az elébe tett ívnek, sőt a helyzet tisztázódása szempontjából az öntudatos hitetlenség megvallása még hasznos is lehet.

2. Nyomatékosan rá kell mutatnom arra, milyen fontos az, hogy egy-egy ilyen cikkel az embereket gondolkozásra bírjuk. Manapság különösképen is törekednünk kell arra, hogy a magyar nemzet fiai közül minél többeket tanítsunk meg a keresztyén és nemzeti eszme határai között önállóan gondolkodni. Éppen ezért helyes lenne, ha a Konvent hivatalosan is megállapítaná, melyek azok a református keresztyén világnézetből folyó kívánságaink, amelyeknek megvalósításáért lefolytatandó küzdelemben minden református ember támogatását kérhetjük és remélhetjük. Milyen nagyszerű lenne azután az, hogy az így megrögzített kívánságok megvalósításáért egységes harcot indítanánk. Egy-két évre szóló tervet dolgoznánk ki, hogy pl. havonként melyik kívánság népszerűsítésére fordítjuk minden erőnket. S abban a hónapban ne legyen olyan gyűlésünk, amelyiken arról a kívánságról ne szólnánk s olyan sajtóorganumunk, amelyik a jelzett ügyről legalább egy rövid cikket ne közölne.

Felbecsülhetetlen szolgálatot tenne a fenti plánum megvalósítása az egységes református közszellem kialakulása szempontjából. S mi csoda eredményeket várhatnánk különösen akkor, ha a Heidelbergi Káté magyarázata tömött padosorok előtt, vasárnap délutánonként a legkisebb gyülekezetben is élő valóság volna. Mivel azonban köztudomás szerint e pontnál némiképp hiányok tapasztalhatók, talán nem lenne rossz a pótlásról egyelőre valamiképpen gondoskodni.

Volna is nekem egy indítványom, amelyiket minden tisztelettel a következőkben terjesztek egyházunk vezetői elé:

Dolgoztassanak ki egy-két évre szóló programot, amely szerint a legfontosabb hitigazságaink havonkénti egyszeri délelőtti prédikálása kötelező volna. A megállapított témák feldolgozására irjanak ki pályázatot. Nyomattassák ki a minta-beszédeket az egyetemes egyház költségén. Állapítsák meg, hogy minden hónap melyik vasárnapján kell a kötött témáról beszélni. (Magától értetődik, hogy ez nem jelenti a szöveg megkötöttségét.) Keressék meg az összes református sajtóorgánumokat, hogy ugyanezen a vasárnapon, megfelelő bekonferálással, a kötött témáról medítáljanak.

Befejezésül hangsúlyoznom kell, hogy indítványom megtételére csakis a mai rendkívüli nehéz idők által éreztem magamat feljogosítva. Nem kell túlságosan éles szem annak meglátására, hogy a reánk következő évek súlyos megpróbáltatásokat rejtenek számunkra. Csak egy hitvallással jól megalapozott egységes református közszellem fog tudni dacolni az idők viharával. Isten irántunk való nagy szeretetét lássuk meg abban, hogy van időnk és lehetőségünk az előkészületre.

Berettyószentmárton.

Dr. Kiss Barnabás.

*

Kedves ifju munkatársunknak — akihez hasonló nagyon sok leendő „világi” vezetőt kívánunk magyar református egyházunknak — e gondolatokat ébresztő érdekes írására hadd jegyezzük meg röviden a következőket:

1. A magunk részéről is nagyon kívánatosnak tartjuk, hogy a jelzett nagy ügyekben ezek közül különösen a vasárnap megszentelésének kérdésében a magyar református népnek minél nagyobb tömegei impozáns egységben megnyilatkozzanak. E tekintetben azonban még nagyon sok kemény, úttörő munkára van szükség. Széles körök gondolkoznak pl. a vasárnap megszenteléséről úgy, ahogyan az legközelebről éppen Debrecen sz. kir. város törvényhatósági kisgyűlésén is nagyon előkelő helyről kifejezésre jutott: hogy a nép valláserkölesi nevelése elsősorban az egyházak feladata, az állami hatóság egyéb világi tényezők pedig erre csak a mindenkori gazdasági lehetőségek korlátai közt nyújthatnak segédkezet. Micsoda hatalmas erőt jelentene ezzel a felfogással szemben az, hogyha pl. a magyar református nép hatalmas tömegei egységesen jelentenék ki azt a meggyőződésüket és követelésüket, hogy az Isten törvénye az államot éppúgy kötelezven, mint az egyházat, tessék a világi hatalmasságoknak is hozzá igazodni, mert különben illuzóriussá válik az egyházak egész „valláserkölesi” nevelő erőlködése. Ha az állam először szembe helyezkedik a hetedik nap megszentelésének isteni parancsával, lassanként következnek az összes többiek: a szülők iránti tiszteletnek, az ölés, a paráznság, a lopás, a hamis tanúbizonyosság-tétel és a másé kívánása tilalmának a fel-

függesztése, illetőleg eltörlése. *Ez az út pedig Moszkvába vezet!*

2. Reformált bibliai hitünk igazságainak intenzív prédikálására teljesen elegendőnek tartanók a magunk részéről a Heidelbergi Káté magyarázásának vasárnap délutánonkénti szigorú kötelezővé tételét. E téren újabb időben megint sajnálatos lazaság állott be pl. Debrecenben is. A vasárnap délelőtti prédikálás tartalmi megkötése nagyon aggályos (a perikopa-rendszert, melytől már éppen puritán kálvini hatásra, a XVII. században megszabadultunk, ily alakban sem kívánatos visszahozni), „mintapredikációkból” pedig több van az elégnél. Öntudatos, képzett református lelkipásztorok kellenek, akik nem melléktantárgyképen végzik majd a teológiát a főtantárggyá teendő tanítói képzés mellett, és akik nem szombatn este kapkodnak a vasárnapi textus után — és akkor minden meglesz, amit dr. Kiss Barnabás akar! **R. I.**

EBBŐL A VILÁGBÓL

Hozzászólás.

Dr. Hajdu Gyula lelkésztestvérem e lap Jubiláris számában Újévi ajándék című cikkében okos meglátással mutat rá arra, hogy az 1929. évi XXX. tc. 40. §-ának rendelkezése szerint a lelkészek, kik eddig az egyházaknak, mint jogi személyeknek képviselőiben, tehát virilis jogon rendszerint helyet foglaltak a községi képviselőtestületekben — most kimaradnak. Mindnyájan mélyen fájjaljuk ezt és mindannyiónknak kívánsága az, hogy utat és módot kell találni arra, hogy a törvénynek e sérelmes §-a reparáltassék úgy, hogy régi jogainkba visszahelyeztessünk. Ezer és egy mód van a sérelem orvoslására. Dr. Hajdu Gyula cikkének utolsó részében említi, hogy a római katolikus lelkészek régi gyakorlat szerint maguk fizetik javadalmi földjük adóját, tehát ők saját személyükben ezután is bejutnak a virilisek névjegyzékébe és tagjai lesznek a képviselőtestületeknek, míg mi, református lelkészek nem. Ehhez a megállapításhoz kívánok szólani és rámutatni arra, hogy e címen mi református lelkészek is bejuthatunk még az új törvény községi szűkmarkúsága mellett is a képviselőtestületekbe. Ugyanis az 1886. évi XXII. tc.-re vonatkozólag, a virilisek névjegyzékének összeállítására és pedig specialiter a lelkészek adójának beszámíthatási esetére nézve a Grill-féle törvény-tár: A közigazgatás egyszerűsítése, törvényhatóság, község c. munkának 834. oldalán találjuk az 1904—1905. K. B. 577. f. sz. döntvényt, amelyik szóról-szóra ezt mondja: A lelkési javadalomhoz tartozó földek egyenes állami adója a haszonélvező lelkész javára akkor is beszámítandó a községi virilisek névjegyzékének összeállításánál, hogyha az adó a lelkész helyett az egyház fizeti. És amennyiben

tudtommal az 1929. évi XXX. tc. idevonatkozólag semmi különös, ellentétes rendelkezést nem tartalmaz, véleményem szerint ma is áll és érvényben van az idézett K. B. döntvény megállapítása, tehát a virilisek névjegyzékének összeállításánál erre hivatkozással kérjük mi is, református lelkészek javadalmi földünk adójának beszámítását még akkor is, ha ezt helyettünk az egyház fizeti.

Dr. Szász Imre.

Sohasem érezted magad elhagyatottnak, akivel senkisé is törődik? És mégis késlekedsz az árvabélyegakecióhoz csatlakozni? . . .

HÍRADÁS

Egyházközségi főgondnok választás Debrecenben.

A debreceni egyházközségben a főgondnoki tiszt a b. e. Nagy József nyug. miniszteri tanácsosnak a múlt év nyarán történt halála óta betöltetlenül áll. A presbiterium a múlt héten tartott ülésében kimondta a főgondnoki tiszt betöltését és a választás határnapjául március 10-et állapította meg.

A főgondnokválasztás elrendelésének hírére megmozdultak a református egyház hívei, hogy kifejezést adjanak a maguk kívánságának. Február 12-én délután három egyházzész tanácsosai, a Csapó utcai, Árpád téri és Kossuth utcai egyházzésekből gyűltek össze dr. Révész Imre, Baja Mihály és Kolozsváry Kiss László lelkipásztorok vezetésével az egyházközség életére nagyfontosságú kérdés megbeszélése végett. Az egyházzési tanácsosok, mintegy 240-en, voltak együtt a Csapó-utcai egyházzész hivatalos helyiségében tartott gyűlésen, amelyen dr. Révész Imre elnökölt. Az elnök hosszabb beszédben ismertette a debreceni főgondnoki tiszt nagy jelentőségét és Debrecen város vezetőségével a történelemben összeforrott voltát. Felszólalt dr. Juhász Nagy Sándor presbiteriumi főjegyző is, aki beszédét valóban megörökítésre méltó szavakkal fejezte be. Én — mondotta — meggyőződéses ember vagyok, itt is megmondom őszintén, politikai kérdésekben. De én a politikát, mikor ide belépek, az ajtón kívül hagyom. És az ajtón kívül hagyok minden személyi rokonszenvet és ellenszenvet és egyedül, mint egyházam szerény tagja, az egyház szempontjai szerint fejezem ki a véleményemet. És én nem mondhatok mást Önöknek, minthogy válasszák meg főgondnokká Debrecen város polgármesterét.

Az egyházzési tanácsosok gyűlése határozati javaslatot fogadott el, amely arról szól, hogy a három egyházzész tanácsosai egy értelemmel dr. Vásáry István polgármesternek, a

tiszántúli református egyházzkerület tanácsbirójának és főjegyzőjének egyházzközségi főgondnokká választását tartja az egyház érdekében állónak.

Február 13-án a Piac- és Mesteruccai két egyházzész tanácsosai gyűltek össze Szele György és Uray Sándor lelkészek vezetésével a presbiterium ülésTERMÉBEN. Ezen a szintén igen népes, mintegy 200 tagot számláló gyűlésen csatlakoztak az előző napon gyűlésezett egyházzrészek határozatához és állást foglaltak Vásáry István főgondoksága mellett.

A magunk részéről nagy örömmel adunk hírt a debreceni egyházzközség vezetőembereinek emez egyértelmű megmozdulásáról. Vásáry Istvánt kiváló képességei és rendkívüli szorgalma, valamint tiszta és buzgó egyházzias élete predesztinálják az előkelő egyházzai tisztségre, közismert energiája pedig különösen alkalmassá az egyházzai adminisztráció irányítására. Amellett valóban elsőrangú érdeke a debreceni reformátusságnak és a református egyházzközségnek, hogy az egyházzközség és a város vezetősége között évszázadokon fennállt hagyományos benső jóviszony újból helyreálljon. Különösen nagy megelégedéssel és örömmel tapasztaljuk ebben a megmozdulásban a pártpolitikai szempontoknak teljes kizárását. Egy új és szebb kor hajnalát üdvözöljük abban az összefogásban, amely az egyház java érdekében a különböző politikai pártokhoz tartozó és politikai nézeteikhez egyaránt szívósan ragaszkodó vezetőemberek közt végre Debrecenben is létrejött.

Akiktől legtöbbet elvett a sors — az árváktól: apát, anyát — adjuk nekik a legkevesebbet: pár fillért. Vegyünk árvabélyegét!

IRODALOM

Hastings: A szemünk fénye. Fordította: Erdős Károly dr. debreceni egyetemi tanár.

Az idegenből átültetés egyik döntő kritériuma a műfordító és a szerző kongenialitása. Kongenialitás szót használok és ezt a szó legteljesebb értelmében veszem itt, mert kiváló, klasszikus maradandóságra elpecsételt irodalmi alkotásokra gondolok. Hastings művei ilyenek.

S mily öröm, mily nyereség, hogy éppen „A szemünk fénye“ Erdős Károly dr. professzor hivatott tollából kapta a szép, gyüretlen, könnyeden omló drága magyar köntöst.

Erdős Károly dr. a mindennapi beszédben is csak finoman, szabatosan, tömören és hibátlanul magyar tud lenni.

Egy intim dolgot hadd áruljak el. Annak idején, mint hallgatói összeesküdtünk ellene hárman. Elhatároztuk, hogy „horgásszuk“ a nyelvében felötlő magyartalanságot. Hegyeztük a fülünket s hegyeztük a rovársra beállított ceru-

zákát. Hét esztendő alatt, mert eddig voltam a kedves debreceni kollégiumnak tagja, egyszer sem sikerült Erdős Károly professzort magyarul talánságon kapni. S ha ma olykor-olykor szerencsés lehetek egykori egyik legkedvesebb tanárommal, „A szemünk fénye“ fordítójával beszélgethetni, kétszeres gyönyörűséggel hallgatom az ő tiszta, szép, formás magyar beszédét.

Az ilyen magyarság jogot ad arra, hogy magyarra fordítsa kiváló idegennek az erre érdemes munkáját.

De a műfordítónak egy másik tehetségre is szüksége van. Legyen lelke az idegen köntösben megjelent lélek rezzenéseinek átvételére. Az angolnyelvű műben angol ember lelke bontakozik az angol olvasó elé. A magyar fordításban ugyanannak a léleknek megszólaltatása volt Erdős Károly dr. föladata, de úgy, ahogyan ugyanazok az érzések, meglátások, lélekrezzenések a magyar lélek világában átvillannak, megtermékenyülésre tárnak a lélekszínek szórássában, magvetésében.

És Erdős Károly professzor lelkének nem volt nehéz a legtökéletesebbet adni ebben számunkra. Kitűnően ismeri ő a fiatal lélek titkaihoz vezető rejtett folyosók tapétázott ajtózárait. Benne él a magukat gondjaira bízott gyermekemberek vergődéseiben. Tudja, mi az, keresni az Istent s van ereje és lelki szépsége együtt járni tanítványaival és megtalálni az Isten elé borulás zarándokújtját.

Ezért tudhatott ennyire ihletett tollú átültetője lenni Hastingsnak. Negyvenkét drága gyöngyöt illesztett füzérbe „A szemünk fénye“ cím alatt.

A belső címlap belsején ez a magyarázat áll: „A kötet korlátozott terjedelme megkívánta, hogy az egyes beszédek rövidítetten és összevontan jelenjenek meg.“ Nagyon helyes. Nagyon bölcsen van így. Talán bölcsebben, mint az eredetiben. Keveset és szintiszta jót! Ez vezessen, ha az ifjúsághoz beszédet tartunk. Röviden, lélekben maradhatóan, megkapó közvetlenséggel dobjunk a lelkünkbe az Ige szárnyán a gyermekek lelkébe egy-egy szép képet, történetet, parabolát s aztán az Ige magja hadd gyökerezzen az agyon nem gyötört lélektalajban.

A kötet elé B. Pap István írt nagyértékű bevezető tanulmányt, melyben az ószövetség apológiáját adja. Ha ezt a tanulmányt olvassuk előbb, fényes igazolását látjuk a beszédek csokrában. Ha pedig azokat a gyönyörű ószövetségi textusokat és a rájuk épített remekbe készült beszédeket vesszük előbb sorra s úgy mélyedünk el a tanulmányban, a beszédek nyernek hatalmas erejű művésztől alkotott vázát, amelyben az a szép csokor örök üdén, hervadhatatlanul zsong felénk a legszebb virágok csodálatos nyelvén.

Külön aláhúzásképen hadd iktassuk ide a tanulmány egyetlen kis szakaszát: „Ezen helyes evangéliumi felfogás útján óvunk meg minden-

kit a bibliai fanaticizmustól... nem járunk helyes úton akkor, ha az ószövetségbe, annak bármelyik részébe is olyan értelmet gyömöszölünk és erőltetünk bele, amely attól teljesen távol áll. Mennyi izléstelenséget követtek el már az indokolatlan, erőltetett szellemesítés, mondjuk allegorizálás útján...“

Ma is borzalommal gondolok arra, egy katechéta hogyan magyarázta meg a gyerekeknek, hogy a Sámsonról agyoncsapott oroszlán testébe betelepített méhek méze mint jelenti, mint élőkép, a Jézusban számunkra adott erőket. Jó, hogy akkor valamelyikünk Sámsonnak nem érezte magát s az illető fanatikus úrban oroszlant nem látott.

„A szemünk fénye“ Incze Gábor szerkesztésében és kiadásában jelent meg, mint az „Isten igéje a gyermek lelkében“ sorozat harmadik kötete. Tegyük mindjárt mellé, nagyon szép, finom és nemes izlésű kiállításban. Nemes vállalkozás az Incze Gáboré. Kísérje Isten áldása továbbra is az átültetendő művek és az átültető hivatottak ily szerencsés megválasztásában. A kötet ára 4.40 P.

Miskolc.

Balázs Győző.

Református Keresztyén Hitünk címmel Nyáry Pál pécsi esperes-lelkész konfirmációi kátéja immáron *negyedik* kiadást ért. A kátét az egyházi lapok osztatlan elismerése fogadta, a negyedik kiadás megjelenése pedig a közhasználat dicsérete. A káté, mely áttérők számára is alkalmas kézikönyv, kapható a Bethlen-könyvkereskedésben (Budapest, IX. Kálvin-tér 8.) és a szerzőnél. Darabja 90 fillér. Nagyobb rendelésnél árkedvezmény.

Az Úr az én vigasztalóm. Betegek, gyászolók, szenvedők és szomorkodók részére írta Nyáry Pál. A 64 oldalas könyvecske 30 vigasztaló elmélkedést és fohászt tartalmaz. Novemberben jelent meg az első kiadása és már a második kiadás forog közkezen. Finom, famentes papíron, csinos borítékban, darabja 50 fillér. Tíz darab 4 pengő, száz darab 35 pengő, bérmentes küldéssel. Kapható a szerzőnél Pécsen.

Vajjon szegényebb lenne-e az egyháza, ha havi 1—2 pengőt árvabélyegre fordítana?

KÜLFÖLD

A vatikáni államnak mindössze 526 lakója van, akik közül még hozzá csak 389 olasz nemzetiségű.

Az ukrániai evangéliumi mozgalom egyre jobban terjed s a görög szertartású római kath. papság tehetetlen vele szemben, pedig ahol lehet, az állami hatóságok támogatását is igénybe veszi ellene.

Szörnyű szám. 1928 folyamán Németországtól 16,480 öngyilkosság történt, naponként *tehatlag* 45; az eddig elért legmagasabb szám. Mi

szükség van még háborúra, amikor a nemzetek szép lassan önmagukat irtják ki? A Christliche Welt e közleménye szerint Németországot az öngyilkosságok arányszámában csak Ausztria előzi meg; Németország után pedig a cseh-szlovák köztársaság, Lettország, Észtország, Svájc, Dánia következnek. Félni lehet, hogy csonka hazánk sem áll nagyon lent a sorban.

A plymouth-i (Anglia) polgármester — aki a munkáspárthoz tartozik — ez év elején a város összes egyházait közös imahét tartására szólította fel s az első összejövetelre a városháza nagy termét bocsátotta rendelkezésre. „Tessék elképzelni nálunk Németországon — úgymond Kolfhaus — egy szociáldemokrata polgármestert, aki imaórát vezet!” Mi még folytathatjuk: tessék elképzelni Magyarországon egy *nem* szociáldemokrata polgármestert, aki — eljön egy imaórára (akkor is, hogyha azt nem a Manrézában tartják)! (Egy másik angol város, Rochdale polgármestere pedig hivatalbalépésekor a város összes egyházainak bekapcsolásával nagy evangélicációs hetet rendeztetett templomokban, iskolákban, műhelyekben és szabad ég alatt).

A berlini róm. kath. pü-pöknek a szociáldemokrata vezetés alatt álló porosz állam egy 100 szobás palotát bocsátott rendelkezésére. A német evangélikus lapok fölháborodva emlegetik, hogy ezzel szemben a magdeburgi új generálsuperintendens még megfelelő bérlakáshoz sem tud jutni. Kolfhaus azonban erre nagyon helyesen azt jegyzi meg, hogy „mi evangéliumiak ily dolgokban másként gondolkozunk, mint a rómaiak. Mi azt kívánjuk, hogy a mi generálsuperintendentenseink egyszerű életfolytatásukkal is példaként világoljanak a lelkipásztorok előtt. Egy palotában lakó generálsuperintendens a mi számunkra feltűnő, sőt talán gyanús figura volna.”

ri.

HALOTTAINK

Nagy Lászlónét, a hódmezővásárhelyi református igazgatótanító feleségét boldog családi életből váratlanul szólította magához az Úr. Általános mély részvét mellett temették el az áldott emlékü úrnőt.

Kósa Béluska, Kósa Béla szamoskéri lelkipásztornak, kedves munkatársunknak egyetlen fiaeskája, súlyos betegség után, szülőinek nagy bánatára meghalt. Az Úr megostorozza azt, akil szeret.

KÜLÖNFÉLÉK

A kultuszminiszter nem tartja időszerűnek a főiskolai tanítóképzést. A Magyarországi Tanítóegyesületek Országos Szövetsége még, a múlt év őszén beadványt intézett a kultuszminiszterhez, melyben kérte a tanítóság főiskolai képzésnek a bevezetését. A kultuszminiszter most

válaszolt a beadványra és válaszában közli, hogy a felterjesztésben foglaltak érdemi tárgyalását a kérdés gazdasági vonatkozására való tekintettel a jelenlegi pillanatban nem tartja időszerűnek.

A debreceni egyetemi és főiskolai hallgatók „Bethlen Gábor Köre” ebben a tanulmányi félévben kéthetenként úgynevezett kultúrdélutánokat rendez, a református egyetemi diákság és az érdeklődő városi intelligencia számára. E délutánok, melyeken az élet és a mai magyar társadalom legidőszerűbb kérdései kiváló előadók által kerülnek tárgyalás alá, nagyjelentőségű célt vannak hivatva szolgálni. Előadók: dr. Révész Imre, dr. Sz. Kun Béla, dr. Tankó Béla, Csikesz Sándor egyet. tanárok és dr. Jánossy Gyula klinikai tanársegéd. Az előadások mindig szombaton délután fél 6 órai kezdettel tartatnak a kollégium dísztermében. Az előadások dátumai: február 22; március 8 és 22 és április 5. — Részvétel úgy a nagyközönségnek, mint a diákságnak teljesen díjtalan. Első előadás február 8-án d. u. fél 6 órakor volt. Az előadás tárgya: A református keresztyénség és Róma viszonya külföldön és hazánkban. Tartott dr. Révész Imre.

A mikespéresi gyülekezet Széchy István lelkész halálával megüresedett lelkészi állására nagy szótöbbséggel Solymosi József berettyóújfalui hitoktató lelkészt, kollégiumunk egykori jeles seniorát választotta meg. Isten áldása legyen a gyülekezeten és az ifjú pásztoron egyaránt.

A Soli Deo Gloria Diákszövetség február hó 1—2. napjain nagyszabású diákkonferenciát rendezett Debrecenben. Megnyitó beszédet mondott a konferencián Dr. Baltazár Dezső püspök. A konferencián igen értékes előadások és megbeszélések hangzottak el.

A Templomegyesület „Bethlen Kata” leány-cserkészcsapata febr. 2-án a Mansz dísztermében este 6 órai kezdettel műsoros délutánt rendezett.

A tanyai lelkészi lakások részére a város két helyen adományozott két-két holdnyi telket. Az egyiket a Nagyeserén, a másikat a Kádár-dűlővel szemben.

A Kálvinisták Templomegyesületének hitvédelmi szakosztálya pénteken délután hat órakor gyűlést tartott. Dr. Vargha Jenő tanítóképzőintézeti tanár „Diadalmas hit” címmel értekezett.

A csapókeri egyházi körzet 60 tagú bizottságának tagjait 1930 február 4-ik napján, kedden délelőtt választotta meg az Árpádtéri templomban, a reggeli istentisztelet után.

A nyilastelepi református egyházrész tanácsának 16 tagú küldöttsége kereste fel folyó hó 2-án délelőtt 11 órakor dr. Baltazár Dezső püspököt. A küldöttség vezetője, Máthé József Máv. műhelyfőnök, kifejtette és indokolta a nyilastelepi református egyházrész híveinek azon óhaját, hogy a Nyilas-telepen a rendes lelkészi állást a református egyház mielőbb szerezze meg és töltsé be, mert addig eredményes

lelkimunka nem lesz, míg önálló lelkész nem gondolja a nagy kiterjedésű telep református híveit. Dr. Baltazár Dezső püspök nagy megértéssel és jóakarattal fogadta a nyilastelepiek kívánását s megígérte, hogy annak teljesítését az egyház legsürgősebb s legfontosabb feladatának tekinti. A püspök úr válasza az egész nyilas telepi reformátusság lelkében nagy megnyugvást keltett, mert ebben legfőbb óhajuk teljesülésének s egyben a templomépítés megkezdésének biztositását is látják. Megígérte a püspök úr a nyilastelepi új iskola felavatásán való megjelenését is, mely a tavaszi jobb időkre halasztott.

A csapókerti református imaház harmónium-szükségletével kapcsolatos ünnepély a Kollégium dísztermében. Folyó hó 9-én, vasárnap délután fél 5 órai kezdettel kultúrelőadást rendeztek a csapókerti theologus belmissziói munkatársak, a Kántus s a református főgimnázium zenekara közreműködésével, a csapókerti imaház részére beszerzendő harmónium javára, a kollégium dísztermében. Megnyitó beszédet mondott: dr. Lencz Géza egyetemi nyelv. rendes tanár. Énekelt a Kántus. Komoly szavalt: Barcsa József theologus. Magyar nótákat játszott a Kántus zenekara. Bohózat: „A sakk-matt.” Előadták: Kalmár Irénke úrleány, tanítónőjelölt, Barcsa József és Kállay Imre theologusok. Énekelt a Kántus. Farkas Imre: Ibolyaszédés, Mozi című versei. Előadja: Molnár E. theologus. Énekelt: Timári Mária, a Kántus zenekara kíséretével. Mindentudó kukac. Vígjáték 1 felvonásban. Előadták: Gerda Sándor, Szabó Zoltán és T. Szűcs József theologusok. Melodráma: Örvéni Örsébet. Szövegét írta: Debreczeni István, zenéjét szerzette: dr. Nagy Sándor. Előadta: Molnár Elemér theologus, hegedűn kísérte: Györffy Bertalan VIII., Révész Miklós VIII., Csáthy Ferenc VII. és Zsádon Béla VI. oszt. tanulók. A beszerzendő harmónium anyagi körülményeit röviden ismertette Gerda Sándor theologus. Bihari János: Huszartorborzó. Játszotta a református főgimnázium zenekara. A Kántust s a főgimnáziumi zenekart Szigethy Gyula főiskolai ének- és zenetanár vezette.

Nyugalmozott tanítóknak protestáns képek terjesztésével mellékjövedelem. Levélcím: Aufenberg képkiadóhivatala, Rákosszentmihály.

TARTALOM: Andrassy Kálmán: Az evangélium Krisztusa, mint emberi életeszmény. — dr. Kiss Barnabás: Indítványok: R. I. megjegyzésével. — Ebből a világból: dr. Szász Imre. Hozzászólás. — Híradás: Egyházközségi főgondnok választás Debrecenben: — Irodalom. — Külföld. — Halottaink. — Külömfélék. — Hivatalos értesítés.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a laptulajdonos:
Dr. KUN BÉLA.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől
396—1930.

Hivatalos értesítés.

Valamennyi esperesi és lelkészi hivatalnak.

Az egyházkerületi közgyűlés 1929. évi 425. számú határozatával kiadott legációi szabályrendelet szerint 1930. évi szeptember hó 1-től, illetőleg 1930. évi karácsony ünnepétől kezdve minden, legalább 800 lélekszámú egyházközség minden ünnepre köteles legátust fogadni; a 800 lélekszámon alul levő egyházközségeknek pedig az egyházkerület erkölcsi köteletségévé teszi a legátus-járatást és felhívja őket, hogy ha anyagi erejük egyáltalában megengedi, 1930 szeptember 1-től kezdve évenként legalább egyszer kérjenek legátust.

E rendelkezések alól a presbiterium megokolt kérelmére az egyházmegye közgyűlése felmentést adhat.

Felhívom tehát, lélekszámra való tekintet nélkül, mindazon egyházközségek presbiteriumait, amelyek a legátus-járatás kötelezettsége alul részben, vagy egészben, bizonyos időre fel akarják magukat mentetni, hogy eziránti megokolt kérelmüket mennél előbb küldjék be az esperes úrhoz, az esperes urakat pedig kérem, hogy az egyházmegyei közgyűlés felmentő határozatáról a Kollégium igazgatóságát értesítsék, annyival inkább, mert a Kollégium igazgatósága minden olyan egyházba, amelynek felmentéséről hivatalos értesítést nem kapott, a folyó évi karácsonyi és a következő ünnepek alkalmával, lélekszámra való tekintet nélkül, legátust fog küldeni.

Ugyanezen szabályrendelet szerint az ünnep másodnapján a délelőtti istentisztelet alkalmával gyűlt perselypénz folyó évi húsvétól kezdve minden esetben a Kollégiumot illeti, akkor is, ha az egyháznak nincsen legátusa. Ha legátus van, akkor a legátus veszi át a perselypénzt, és mivel a kollégiumi gazdasági hivatal a perselypénzekről nyilvántartást vezet, kérem a lelkész urakat, hogy a legátus libellusában külön tüntessék ki a perselypénz összegét. Ha pedig nincs legátusa az egyháznak, a perselypénzt mindenik ünnep után postai úton kell beküldeni a kollégiumi pénztárba. Hogy az egyházak ezt költség nélkül tehessék, a kollégiumi gazdasági hivatal postatakarékpénztári befizető-lapot fog küldeni az illető egyházaknak.

Dr. Baltazár Dezső.
püspök.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

✱

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bődönők, dísznőölő-képek, husvágó-gépek.
Telefon 6. és 15—48.

Hazánk legrégebb és legnagyobb
harangöntődjéje

ALAPÍTVÁ 1816-BAN.

SELTENHOFER FRIGYES FIAI

m. kir. udvari szállítók

SOPRON.

Harangokat

öntenek a legfinomabb harang-
öntőzetből minden hangnemben
és legszebb kivitelben.

Legmagasabb bel- és külföldi kitüntetések bizonyít-
ják harangjaink kiváló minőségét.

1900. évi párizsi világkiállításon nagy aranyérem stb.,
stb., majd legújabbban a soproni, celledömölki,
székesfehérvári, kapuvári, szombathelyi és
kaposvári országos kiállításon nagy arany-
éremmel kitüntetve.

Szállítunk előnyös fizetési feltételek mellett,
az egyházak tejes megegyezésére.

Költségvetések és kiszállások ingyen és díjmentesen.
Összes szállított gyártmányainkról elismerőleveleket tudunk felmutatni.

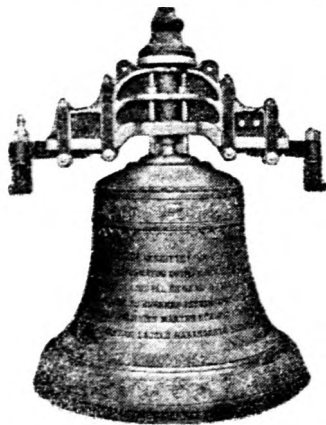
Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang- és ércöntődjé, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz.

A törökszentmiklósi
református egyház részére
készült 1770 kgr.-mos harang.

Az 1900. évi párizsi világ-
kiállításon díszoklevéllel,
1921. és 1923. évi vasipari
kiállításon aranyéremmel,
az 1925. és 1926. évi kézmű-
ipari tárlaton kormánydísz-
oklevéllel, 1927. és 1928. évi
budapesti, székesfehérvári,
szentesi és szombathelyi
kiállításon nagy arany-
éremmel kitüntetve.

Költségvetéssel díjmentesen
szó'gál.

Előnyös fizetési feltételek.
Számos egyházi elismerőlevél

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1930—322.

Rendeljen az alanti művekből,
mert négy nap alatt megkapja.

Benda J. : Békekárvária útján (37)	4.40
— Páristól Genováig (37)	3.20
— Uszítók (37)	2.20
Béraud H. : Mit láttam Moszkvában (6)	4.—
Berend M. : Harctéri napló (8)	2.20
Berényi J. gróf : A Duna szelleme és a magyar- ság sorsa (39)	2.—
Bergendy S. : Ellensége volt-e a Habsburg- család Magyarországnak ? (81)	4.—
Bernstein : A világháború okiratai :	
— Az angol kékkönyv (26) 2 kötet	3.—
— Az orosz narancssárga könyv (26)	1.50
— A belga szürkekönyv (26)	1.50
— A szerb kékkönyv (26)	1.50
Bessenyei L. : A magyar néplelek válsága (133)	2.—
Bethlen I. gr. : Magyarország az új Európában (117)	1.20
Bikkal D. : A fasiszta Olaszország (9)	3.—
Biró L. : Kezdet és vég (234)	2.—
— A háború (116)	—60
Biró V. : A mai közszellem erdélyi történel- münk ítélőszéke előtt (10)	1.—
Bokor E. : Menekülésem Szibériából (70)	9.—
Böloni—Magyar : Háborús Balkán (66)	—50
Bonkáló S. : Az ukrán mozgalom története 1917—22. (261)	2.—
Bottai G. : A munka alkotmánya (403)	5.—
U. a. kötve	6.—
Breit J. : A magyar nemzet hadtörténelme (42)	
I—II.	12.—
— III—IV.	17.—
— Vörösháború története (42) I. II. 4.— III.	10.—
— Az 1914. évi szerb hadjárat története (42)	14.—
Buday L. : Magyarország küzdelmes évei (70)	4.60
Buza L. : Magyarország katonai ellenőrzése a nemzetközi jog szempontjából (10)	—80
Cebrián J. : Gloria Victis (32)	2.—
— Rabságunk kezdetén (32)	2.—
Cederholm : A ceka országában (81)	6.—
Cholnoky J. : Az új magyar határ bírálata (75)	3.—
Ciuto L. : A kisebbségi kérdés Nagyromániában (10)	—80
Clausewitz : A háborúról (116)	10.—
Cornea T. : A kisebbségi kérdés (10)	2.40
Csatay L. : Tüzérségi háromd., parancsadás és tűzvezetés (16)	2.80
Csekonics E. : Erdély kultúrképe (32)	6.—
Csetényi J. : Revízió (37)	3.—
Czékus J. : Az 1914—18. évi világháború össze- foglaló történelme (78) I. rész. új kiadás	s. a.
— U. a. II. rész	12.48
Cziáky F. : A magyar békeszerződés (51)	—
Dell'Adami : Megváltás Szibériából (81)	3.—
Demeter : Fasiszta-forradalom (22)	3.—
Dénes I. : Harc a föld népéért (37)	5.—
Diplomáciai okmányok feldolg. Németh A. (70)	4.—
Dohna : A diadalmas Möve II. útja (116)	—80
U. a. kötve	1.40
Domány Gy. : Magyar szanálás (75)	10.—
Donald R. : Trianon tragédiája (1)	5.60
U. a. kötve	8.—
Egy halálraítélt nemzet (437)	25.—
Eichacker : Levelek az élethez (116)	—80

Debrecen sz. kir. város és a
Tiszántúli Református Egyházkerület

„MÉLIUSZ“

könyvkereskedése, könyvkiadóhivatala,
papir- és írószerszárműkereskedésében

DEBRECEN, FERENC JÓZSEF-ÚT 26

Telefonszám 270.